

Secr. Gerard Thijssen
Rozenbloemstraat 34,
4921 KG Made
Tel: 0162-683323
Mail: heemkundemadedrimmelen@gmail.com

NIEUWSBRIEF 3

jaargang 22 mei 2019

Na een succesvolle lezing over het “Begijnhof” in Breda kunnen wij er nu een bezoek aan gaan brengen.

Martin Rasenberg zal er een rondleiding verzorgen.
Dit bezoek is op vrijdag 14 juni om 14.00 uur.

Verzamelen om 14.00 uur bij de poort van het Begijnhof Catharinastraat naast de Waalse Kerk. Zorg dat je op tijd aanwezig zijn.

Ontvangst met koffie/thee.

Er is voor 35 personen plaats, deelname op binnenkomst van inschrijving via de mail heemkundemadedrimmelen@gmail.com onder vermelding Begijnhof, of bij Gerard Thijssen telnr.: 0162683323.

De rondleiding duurt ongeveer inclusief koffie /thee tot 16.30 uur.

Tot ziens op 14 juni.

Verslag van de jaarvergadering en lezing over de Atlas van de Biesbosch:

27 maart jl. hield onze vereniging alweer voor de eenentwintigste keer haar algemene ledenvergadering. Precies zoals we van hem gewend zijn, opende voorzitter Louis van Suijlekom om half acht deze goed bezochte bijeenkomst in de Biesboschzaal van ‘t Trefpunt.

Het eerste agendapunt behelsde diens eigen de herverkiezing. Louis gaf aan zich herkiesbaar te stellen voor weer een nieuwe periode. Tegenkandidaten hadden zich niet gemeld, zodat hij bij zonder hoofdelijke stemming weer voor een periode van tenminste vier jaar als voorzitter kan fungeren. Per acclamatie werd ook gekozen de al enige maanden in het bestuur meewerkende Ellen de Wijs. Ellen zal zich als penningmeester speciaal met de verenigingsfinanciën gaan bezig houden.

Daarna richtte de voorzitter een woord van dank aan het adres van de aftredende penningmeester Gerard Beckers. Volgens Louis heeft Gerard ongeveer veertien jaar geleden de vereniging uit een financieel diep dal gehaald en is hij ook daarna steeds-

een goede schatbewaarder betaamt- netjes en accuraat met de gelden omgegaan. Daarnaast was hij een van de oprichters en animator van de fotowerkgroep en nam hij deel aan heel wat werkgroepen, waarvan de festiviteiten rondom Godfried Schalcken ons nog het meest in het geheugen liggen. Met de overhandiging van een boekenbon werd de waardering hiervoor nogmaals uitgesproken.

Zijn opvolgster als penningmeester, Ellen de Wijs, kreeg daarop meteen de kans de begroting van 2019 te tonen. Dat ze zich al goed had ingewerkt, bleek uit de vlotte wijze waarop ze met al deze cijfers goochelde en de te verwachten

inkomsten en uitgaven haarfijn wist uit te leggen.

De kascontrolecommissie, bestaand uit de heren Ackermans en Braat waren zeer tevreden over wat zij hadden aangetroffen. De vergadering ging daarop direct mee met hun voorstel de penningmeester decharge te verlenen. De beide heren vroegen zich nog wel af hoe het komt dat er bij de werkgroepen geen uitgaven vermeld zijn, wordt er niets meer georganiseerd?. Bestuurslid Alice Heitling gaf aan dat er wel degelijk activiteiten ondernomen zijn, zoals bijvoorbeeld een cursus genealogie en dat er momenteel een vervolgcursus bezig is, maar dat die zich zelf bekostigen. Voor volgend jaar zal dit in de jaarrekening opgenomen worden.

De heer Braat was reglementair aftredend als lid van de kascontrolecommissie. Zijn plaats wordt volgend jaar ingenomen door de heer Huijgens.

Nog voor acht uur kon de voorzitter deze vlot verlopen bijeenkomst alweer afsluiten en de aanwezige leden gebruik gaan maken van de hen aangeboden koffie met worstenbrood.

Ondertussen was onze spreker, de heer Wim van Wijk, gearriveerd zodat hij om ongeveer kwart over acht voor een volle zaal met zijn lezing kon beginnen

De Historische Biesboschatlas die hij heeft samengesteld bevat 78 historische kaarten en vertelt zo heel wat aspecten van 600 jaar Biesboschgeschiedenis. Het zou te veel zijn om al deze kaarten te laten zien, vandaar dat er een selectie was gemaakt.

De ontstaansgeschiedenis van de Biesbosch kennen wij natuurlijk allemaal. Een stormvloed in november 1421, de Elizabethvloed, luidde de ondergang van de Grote of Zuid-Hollandse Waard in. Omdat in

de Middeleeuwen de cartografie nog maar in de kinderschoenen stond, bestaat er geen nauwkeurige kaart van die Grote Waard. De kaart die daarvan is getekend, is veel later samengesteld. Hierop zie je naar alle waarschijnlijkheid het mondingsgebied van de Rijn en je ziet de loop van de Merwede en de Maas.

Van de binnenzee die zich vormde, bestaan wel veel nauwkeurige kaarten. De binnenzee was rijk aan vis, met name zalm, elft en steur, en op een gegeven moment moest er een verdeling komen van wie welk gedeelte was. De graaf van Holland eigende zich het noordelijk deel toe en de familie Van Nassau kwam het zuidelijk deel toe. Voorheen was de Maas de grens geweest. Vanuit Geertruidenberg werd met lange stokken in op de grond gevoeld, zodra de grond hard werd betekende dit dat er schelpen op de grond lagen en daar zou dan de Maas hebben gelopen. Ten zuiden hiervan was voor de Prins van Oranje en ten noorden van deze lijn kwam toe aan de graaf van Holland.

Vervolgens liet de spreker enkele zeer gedetailleerde kaarten zien. Waaronder militaire topografische kaarten met randoeten er op getekend. Op een van die randoeten was zelfs een pekton getekend. Mocht er gevaar zijn dan werd de pek aangestoken en konden personen op andere verdedigingswerken gewaarschuwd worden en eventueel op tijd vertrekken.

Vanaf de zeventiende eeuw zagen we bewoning vanuit het noordoosten steeds verder de Biesbosch indringen. Enkele kaarten gaven de ligging van de boerderijen goed weer. Op de polder Vogelenzang ook een eendenkooi met het hok voor het kooikershondje.

Duidelijk op de kaart te zien!

De spreker vergat de zuidoever niet en zoomde geregeld in op onze eigen streek. Zo vertelde hij over de plaats Driemijlen in de Grote Waard. Volgens hem waren er drie plaatsen Drimmelen geweest te weten Driemijlen, Oud-Drimmelen en Drimmelen. Onze voorzitter en geschiedeniskenner van Drimmelen bij uitstek, kon op dat moment niet nalaten hem te wijzen op het feit dat we momenteel alweer zelfs aan het vierde Drimmelen toe zijn.

Op een kaart uit 1550 zagen wij een duiventoren getekend aan de doorgaande dijk van Lage Zwaluwe. Merkwaardig, omdat het houden van duiven een privilege was voor de elite. Ze dienden voor de consumptie, als koerier en voor de mest.

Wim van Wijk eindigde de lezing met een hedendaagse kaart waarop de laatste ontwikkelingen in de Noordwaard stonden aangegeven. Hij gaf aan dat in 1421 het land verloren ging door een watersnood en storm en dat in 2011 hetzelfde land weer opnieuw werd prijs gegeven aan het water door de Noordwaard te creëren. Dit wel om overstromingen elders te voorkomen.

Met een Power Pointpresentatie liet de heer Van Wijk zien hoe de Biesbosch in de loop der eeuwen veranderd is. De verhalen die hij erbij vertelde, waren bijzonder prettig en interessant en vonden bij de aanwezigen dan ook een goed gehoor.

Wederom een geslaagde lezing.

Brabant Remembers:

Vanuit de provincie is de gedachte ontstaan om in 2019 en 2020 het feit te gedenken dat 75 jaar geleden Noord Brabant bevrijd werd. Onder de titel "Brabant Remembers", men kon geen Nederlandse naam bedenken, wil men zo groots mogelijk stil staan bij deze bevrijding en zoveel mogelijk publiek (toeristen) trekken naar de provincie. Men heeft 75 verhalen (voor elk jaar een) verzameld van over de gehele provincie. Deze 75 verhalen zijn verzameld in het project "Crossroads Brabant '40- '45" (ook echt een Nederlands woord) waarin in levens een veranderende keuze centraal staan. Voor de gemeente Drimmelen is het verhaal "SIGARETTEN ALS STILLE GETUIGEN VAN EEN BIESBOSCHCROSSING" uitgekozen. In een eerste versie van dit verhaal kwam het dorp Drimmelen voor. Na een correctie werd dit veranderd in Lage Zwaluwe.

Diverse organisaties, verenigingen en besturen van gemeenten rondom de Biesbosch waren op 10 oktober 2018 aanwezig voor een presentatie en uitleg over het project in het Biesboschmuseum in Werkendam. De gemeente Drimmelen was zeer goed

vertegenwoordigd. Onze burgemeester, een wethouder en de wijk coördinator, en afgevaardigden van diverse verenigingen en stichtingen. Vanuit andere gemeentes was de belangstelling soms heel matig. Onze Heemkundekring was met 2 bestuursleden present.

Na de presentatie werden de aanwezigen aan het werk gezet met de opdracht om met het verhaal van de eigen gemeente zo'n groot mogelijk publiek te bereiken. De aanwezigen vanuit onze eigen gemeente gingen heel enthousiast aan de slag, maar besloten wel meteen om niets met het verhaal over die sigaretten te doen. We hadden wel andere ideeën. Die avond werd nog een stuurgroep in het leven geroepen.

Op 21 november 2018 vond in de Mayboom te Made een bijeenkomst over Brabant Remembers voor onze eigen gemeente plaats. Er was een goede opkomst en er werden veel suggesties gedaan om stil te staan bij de bevrijding in de vele kernen van onze gemeente. Er werd besloten om zoveel mogelijk verenigingen en stichtingen bij de herdenking te betrekken. Ook voor de uitwerking en organisatie van de vele ideeën die ter tafel kwamen.

Zo kwam er een tijdspad om de herdenking te beginnen met het Herengrachtconcert op 31 augustus 2019 in Drimmelen en te eindigen met een dorpsbrunch in de 6 dorpen met aansluitend een bevrijdingsconcert in Wagenberg op 5 mei 2020. In de tussen gelegen periode zullen er in de diverse kernen en ook in de Biesbosch allerlei activiteiten georganiseerd gaan worden.

Voor de gemeente Drimmelen zullen veel activiteiten afspelen rond begin november 2019. Het is dan 75 jaar geleden dat Poolse strijdkrachten de bevrijding brachten. Voor de voormalige gemeente Made en Drimmelen was dit echter maar de bevrijding van de helft van haar grondgebied. Voor de noordelijke helft (de Biesbosch) volgde de bevrijding pas op 5 mei 1945.

Onze eigen Heemkundekring heeft het initiatief opgepakt om een paar activiteiten uit te werken. Zo wordt gedacht aan onder meer een herdenkingsfietstocht en 1 of 2 lezingen. De herdenkingsfietstocht Made – Drimmelen – Oud Drimmelen – Stuivezand – Made staat voorlopig gepland op zaterdag 2 november met een uitwijkmogelijkheid naar zaterdag 9 november.

Een werkgroep binnen de Heemkundekring is momenteel druk doende met het inventariseren van wat voor materialen en verhalen beschikbaar zijn en het uitzetten en uitwerken van een route.

Na 9 november zal de route beschikbaar komen als app op izi.travel en kunnen niet alleen inwoners van onze gemeente maar ook toeristen deze route volgen.

De stuurgroep binnen onze gemeente is al diverse keren bijeen geweest en zal ongetwijfeld nog vaak bijeenkomen om allerlei ideeën en activiteiten uit te werken en andere organisaties om hulp te vragen. Zo zijn er plannen om het kunstenaarsweekend 2019 ook in de periode tussen eind augustus 2018 en mei 2020 te laten vallen. Met de 3 scoutinggroepen is overleg geweest om met oudere jeugd een soort crossingstocht te maken tussen de haven van Hooge Zwaluwe en de sluis aan de Amer.

Er zal een speciale bevrijdingskrant verschijnen. In april – mei 2020 zal een speciale bevrijdingsbus ook onze gemeente aandoen. Het Biesboschmuseum maakt een wisselexpositie die ook voor onze gemeente beschikbaar komt. In november 2018 worden in diverse dorpen concerten gepland. Jonge mensen zullen medewerking geven aan een programma in de Biesbosch. Vanuit verschillende plaatsen rondom de Biesbosch zullen crossings georganiseerd worden.

Heel veel moet nog uitgewerkt gaan worden. Er zullen ook veel kosten gemaakt gaan worden.

Gelukkig heeft onze eigen gemeente Drimmelen de mogelijkheden en de wil om veel te subsidiëren.

De inwoners van onze gemeente en onze leden zullen de komende maanden ongetwijfeld meer gaan zien of horen over plannen van de herdenking van 75 jaar bevrijding.

Louis van Suijlekom, voorzitter.

Lintjesregen:

Ons lid de heer Cor Huijgens is 27 april geridderd en is nu officieel Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Vanaf deze plaats van harte gefeliciteerd Cor.

Vooraankondiging:

- **14 en 15** september open Monumentendagen met als thema: “**Plekken van Plezier**”. Als bestuur zijn wij hier mee bezig, maar mocht u nog leuke ideeën over dit thema hebben dan horen wij dat graag via het secretariaat.
- Op **18 september** aanstaande geeft boswachter Jacques van der Neut een lezing over de gevolgen van het sluiten van de Haringvlietdam, nu bijna 50 jaar geleden. Wat voor invloed heeft de sluiting van die dam tot gevolg gehad op de ontwikkelingen van de natuur in de Haringvliet en de Biesbosch? Welke negatieve ervaringen met de natuur deden de inzichten ontstaan om zaken anders aan te pakken, welke waren die negatieve ervaringen, welke plannen vloeiden daaruit voort en welke resultaten hadden de genomen maatregelen? Waren er ook positieve ervaringen? Zo ja welke? Wat zijn de toekomstplannen met de Haringvlietdam, het Haringvliet en de Biesbosch?

Deze en meer vragen worden door Jacques op zijn eigen manier zo goed mogelijk beantwoord, toegelicht met vele prachtige foto's die hij zelf genomen heeft. Ons wacht op 18 september een mooie en interessante lezing, gegeven met kennis van zaken vanuit een rijke ervaring. Hotel restaurant Het Trefpunt in Made, aanvang 20.00 uur . Toegang gratis.

- **Zaterdag 28 september Najaarsexcursie.** Het belooft weer een mooie reis te worden, dus zet deze datum in uw agenda. Binnenkort hoort u meer. Een tipje van sluier: Het bezoek gaat dit jaar naar de provincie Utrecht.

Nieuws uit de regio:

- Brabants Heem heeft het initiatief genomen om samen met andere organisaties op gebied van erfgoed, landschap, landgoederen en andere een manifest op te stellen. Dat is aangeboden aan de informateur, die gesprekken voert over de vorming van een nieuw College van Gedeputeerden van de provincie. op de website van Brabants Heem - www.brabantsheem.nl – is dit manifest te lezen, alsmede een versie om al bladerend het manifest te lezen.

- **Open Kerkendag**

Op tweede pinksterdag 10 juni wordt in de provincie voor de tweede keer een open kerkendag gehouden. Ook kerken in de provincie Zeeland doen dit jaar mee. De eerste open kerkendag was in november 2017.

Kijk voor meer informatie op:

www.openkerkendag.nl

- **Brabantse missie in Amerika**

Tientallen Brabantse missionarissen vertrokken in de 19e eeuw naar Amerika. Onderwerp van een studie onder leiding van emeritus-hoogleraar Theo Beckers, te lezen in de nieuwe Koerier van Brabants Heem.

- **You Tube**

Op You Tube is een film verschenen over de **Zuiderwaterlinie**

PS.

Als u op de hoogte wilt blijven van het allerlaatste nieuws van de Heemkundekring kijk dan op onze website.

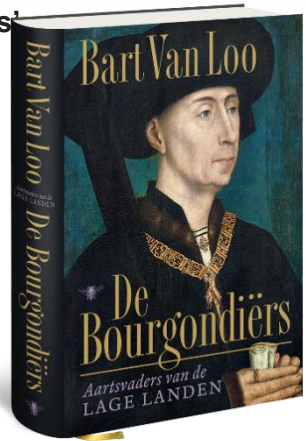
Lezing Bart van Loo over zijn laatste boek 'De Bourgondiërs'

Vrijdag 14 juni 2019 19:30 – 21.30 uur

Theek 5 Made (Kapelzaal)

€ 10,00 (Bourgondische avond inclusief hapje en welkomstdrankje)

Kaarten reserveren via www.theek5.nl/activiteiten

Meesterverteller Bart Van Loo neemt de lezer op sleeptouw langs duizend jaar Europese geschiedenis. Zijn zoektocht voert hem naar het ontstaan van de Nederlanden in de vijftiende eeuw. En wat blijkt? De Lage Landen zijn een Bourgondische uitvinding.

De Bourgondiërs vertelt de geschiedenis van de vroege Nederlandse eenwording. Het is een wonderlijk relaas van ontbolsterende steden, ontwakend individualisme en uitstervende ridderidealen. Van schizofrene koningen, doortastende hertogen en geniale kunstenaars. Terwijl de Bourgondische hertogen met veldslagen, huwelijken en hervormingen de versnipperde Lage Landen tot één geheel smeedden, ontstonden onder hun impuls de onvergetelijke werken van Klaas Sluter, Jan van Eyck en Rogier van der Weyden.

Bart Van Loo's even spannende als leerrijke verkenning van de middeleeuwen groeit gaandeweg uit tot een indrukwekkende cultuurgeschiedenis. Meeslepend en erudiet vertelt hij waar wij vandaan komen.

Speciaal voor **leden** van de Heemkundekring zijn de kosten € 7,50 voor **niet-leden** €10,-
Dus als iemand een vriend of vriendin mee wil nemen die geen lid is van de Heemkundekring zijn de kosten €10,-
Opgeven kan door het verschuldigde bedrag over te maken op de rekening van de Heemkunde kring o.v.m. Lezing Bart van Loo en de eigen naam. Opgeven met korting kan t/m **2 juni**. Bestel snel want op=op

Kamer van Koophandel nummer **18054542**
Bank: Rabobank Amerstreek
Iban: **NL34 RABO 0150633750**

Website: www.heemkundekring-made-en-drimmelen.nl
E-mail: heemkundemadedrimmelen@gmail.com
Bezoekadres: Kapelstraat linkerzijgevel R.K.Kerk.